

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmát részét illető közlemények, mint az előzetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. i. tézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltenek.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszámításra kerülnek.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

A kormány lemondása.

Már napok óta telve volt a sajtó azon hírről, hogy a Szapáry kormány lemondani készült. Ez ma már bevezetett tény, a kötelező polgári házasság kérdésében nem sikerült Szapárynak a király jóváhagyását kinyerni s ezért benyújtotta lemondását és pedig oly kijelentéssel, hogy többé semmi féle alapon kormányt alakítani nem hajlandó.

A lelépő miniszterelnök tehát a politikai és egyéni korrektség legszigorúbb követeléseinek is megfelelően vitte megoldás elé a nehéz természetű válságos ügyet s főképpen ennek köszönhető, hogy lemondása dacára a szabadelvű párt egységében csorbulás nem történt.

Ő felsége a király a kabinet lemondását elfogadta s az új miniszterium kinevezéséig a mostani kormányt, szokás szerint, megbizta az ügyek továbbvitelével.

Mindezen tényekről Szapáry Gyula gr. szerdán délután a képviselőház s azután a főrendiház előtt tett rövid jelentést, amelyek ehhez képest az új miniszterium kinevezéséig elhalasztották üléseit. A lemondás politikai része pedig csütörtökön este került a szabadelvű párt értekezlete elé, a hol az új helyzetrel szemben a párt, — mint tömör egész, — állást foglalt. Ez alkalommal érdekes politikai nyilatkozatok történtek.

Szapáry Gyula gróf teljesen megérdemelte azt a meleg, lelkesült hangulatot, a szeretetnek azon forró nyilatkozatait, melyekkel a szabadelvű párt elbucszott kormányelnökétől és melyekkel adózott neki loyális magatartásáért, melyet a válság egész lefolyása alatt a párt irányában tanúsított.

Ékes kifejezését képezték a párt ezen hangulatának Andrássy Tivadar gróf, Tisza Kálmán, Hadik-Barkóczy Endre és Chorin Ferencz felszólalásai.

A felharsanó éljenekben, ott zugott a nemzet képviselte többségének azon követelése, hogy a kötelező polgári házasság az ország belbékéje, a magyar állam tekintélye és szuverenitása miatt okvetlenül szükséges.

A lelkesült hangulatban ott cikázott az elhatározás, hogy a szabadelvű párt csak oly kormányt fog támogatni, amely a kötelező polgári házasságot programjába felveszi.

A válság további lebonyolítása olyképen történik, hogy ő felsége a képviselőházi többség s a magasabb politikai élet vezérényiségeit az új kabinet megalakítása előtt meghallgatta, a mi több napot vesz igénybe. Tisza Kálmán, Széll Kálmán és Bánffy Dezső báró már meg vannak hívva a korona elé s ott csütörtökön teszik meg előterjesztéseiket. A lelépő kabinetkebelében Wekerle Sándort óhajtják miniszterelnök gyanánt s általában valószínűleg tartják, hogy a régi kabinet, élén Wekerlével, de most már a kötelező polgári házasság alapján állva, visszatér.

A korona elé hívott kitűnő férfiak mindenestre a helyzet helyes képét tartják ő felsége szemei elé s a válság súlyos természetével járó felelősség tudatában informálják a királyt.

A további fejlemények ezután kétségtelenül egyedül a korona elhatározásától függenek.

Ha a korona teljes meggyőződést nyer arról, hogy Magyarországon a kormányzás a mostani többségnek tisztán kifejezett akaratára szerint, csakis az eléje adott liberális program alapján lehetséges s ehhez képest a korona az új kabinetnek beleegyezését megadja: akkor a mostani többség a legkisebb csorbulás nélkül folytatja politikai feladatát s az új kabinet haladéktalanul fölveheti a félbehagyott munkát. A különbség csak annyi lesz, hogy az új kormány mögött egy

minden tekintetben megerősödött többség fog állani s az egész parlamenti helyzet megjavul.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Az országgyűlés mindkét házának a hó 9-én délután jelentette be Szapáry Gyula gróf, hogy a törvényhozás másik faktora, a korona elfogadta a kabinet lemondását. E történelmi tény konstatálása végett tartottak szerdán ülést a képviselőház és a főrendiház. Az ünnepélyes pillanat komolysága uralkodott mindkét házban s a képviselők és a közönség feszült figyelemmel várták a lemondó miniszterelnök nyilatkozatait.

Szapáry Gyula gróf a lemondást tudató nyilatkozatban ép annyi tapintatot, mint korrektséget tanúsított. Világosan megjelölte az egyházpolitikai kérdéseket, a melyekre nézve a kabinet tagjai egymás között és a kabinet a koronával egyetértésre jutottak: ezek a polgári anyakönyvvezetés, a zsidó vallás recepciója és a vallás szabad gyakorlata. S viszont korrektil megjelölte azt a kérdést, a melyre nézve a kormány nem tudott oly előterjesztést tenni, mely a korona beleegyezését megnyerte volna.

A miniszterelnök e nyilatkozatát az ellenzék vezérszónokai nem találták kielégítőnek s különösen Eötvös Károly és Apponyi Albert gróf, a lemondás indokainak részletesebb kifejtését kívánták.

Szapáry Gyula gróf azonban második felszólalásában kifejtette, hogy a lemondásnak indokai ép úgy, mint formája nem sértik sem a parlamentarizmust, sem az alkotmányosságot. S ha az ellenzéki szónokok Szapáry kijelentését figyelemmel át fogják olvasni, maguk is elfogadják ismerni, hogy oly kérdésben, melyben nemcsak a kormány, hanem egyszersmind a korona állásfoglalásáról is van szó, korrektebb és tapintatosabb nyilatkozatot tenni nem lehet, mint a minőt Szapáry tett.

Szapáry azt kérte a háztól, hogy az új kormány megalakításáig üléseket ne tartson s ezzel befogadta rövid nyilatkozatát, melyet az egész ház nagy csöndben hallgatott végig.

Ezután az egyes pártok vezérei emelkedtek fel, hogy a lemondó miniszterelnök indítványához hozzájáruljanak. Ezzel az ülés véget ért.

A „Szekelyföld“ tárczája.

Az 1848–49-diki országos ereklétár.

„El ne feledd a mezőt,
A hol érted a bátrak elestek.“

Ezt a verset dicső Vörösmartink fordította angolból és tette közé az ötvenes évek elején; és akkor mindenki tudta, hogy kinek szól és mit jelent ez?

Olyan sor ez, hogy keretbe kellene foglalni, hogy minden magyar ember szobája falára függessze föl örökös figyelemzetűl.

Mert lehet valaki a fönnálló törvényes alap becsületes hive, az uralkodóháznak, a monarchiának legantortitathatlanabb védője, lelkesedhetik a királyért, hívén, hogy Ferencz József érdemesebb arra, mint Mátyás óta bármely előde; de ninosen olyan ár, a miért szabad volna feladnunk a 48–49-iki küzdelem emlékét; mert viszont ez a küzdelem képezi négy század óta lefolyt életünk — sőt talán egész történetünk — legdicsőteljesebb korszakát.

Mert illő hála és kegyelet Bethlen, Booskay, Thököly, Rákóczy neveinek, de mindezek diadalai nem voltak teljesek. Egyedül csak a 48–49-iki

mérkőzés bizonyította be, hogy erősebbek vagyunk Ausztriánál.

És ha, mert ennek el kell következni valamikor, tán közelebb egy nagy nemzetközi háboru után, a monarchiában nemcsak a politikai, de a katonai vezetés is a mi kezünkbe kerül, ennek a szerencsés, természetes fordulatnak is a 48-iki cselekvés tette le az alapját. Ebből a felfogásból indulva ki, hiszem én, hogy eme fényes korszak emlékének művelése egyáltalán nincs ellentétben az uralkodóház iránt elvállalt kötelezettségünkkel.

Biztató tünetnek tartom annál fogva, hogy az ifjabb nemzedék ez idők kultuszának, mintegy állandó templomát igyekszik emelni, összegyűjtve az erre vonatkozó emléktárgyakat.

Sokszor eszembe jut egy hajdani gazdasági szaklapnak remek jelszava:

„Hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.“

Helyes arányokat! Igenis, ez elvet kell szembe előtt tartania a leggazdagabb népeknek, de annál inkább a szegényebbeknek.

Ne szórjuk ki a mi kevés pénzünk, a fölöslegekre, vagy a kevésbé sürgőse. Tartsunk helyes egymásutánt abban, mi a leghasznosabb? és ezt szerezzük be legelőbb.

Egyes városok monografiájára, egyes szakmák leírására, a miket senki nem olvas: immár sok ez-

reket, tán százazreket meghaladó összegeket adunk ki eddigelé. Hogy a juhásznak milyen a görbe botja, hogy a halásznak milyen a vársója, pipája, dohánytartó kostoke; ez talán mégis oly ága a tudásnak, melynek művelésével még nem vetjük meg nemzeti létünk, függetlenségünk alapját, sem pedig az európai tudományos világot mozgató nagy kérdések megoldásának dicső versenyében részt nem veszünk.

A létért való küzdelem lázas versenyében munkálkodó mai és későbbi ivadéknak szüksége lesz arra, hogy lótas-futása közben olykor megállítsa, a fönnebb idézett fölirat, melyet az állandó országos ereklétár homlokzatára vélnék felvessendőnek, nagy arany betűkkel:

„El ne feledd a mezőt, a hol érted a bátrak elestek.“

És erre éppen olyan hely volna legalkalmasabb, a minő éppen kérdés tárgyává is lett, a városliget előtti király pavillon. Távolság a város úzár zajától, az üdülés, ábrándozás e kedvelt menhelyén a szemlélődő épen a kellő hangulatot és időt nyeri az emlékek fölötti kegyeletes elmélkedésbe való elmerülésre.

Talán csak fölösleges mondanom, hogy a budapesti városligetet értem.

De talán még se; mert különös az, hogy a természeti törvényekkel merőben ellenkező jelenség

Távirataink.

(Budapest, nov. 9-én este 8 óra 30 perczkor.)
Gróf Szapáry ma szerdán bejelentette a kormány lemondását, melynek oka az, hogy a közelebbi elötte nyomult egyházi és családjogi kérdésekre nem nyerhették meg a korona hozzájárulását. A szabad-
elvűpárt ma esti ülésében gróf Andrássy Tivadar, Tisza Kálmán, gróf Hadik-Barkóczy, Chorin és Tibád elismerést nyilváníto felszólalásai után lelkes tüntetéssel helyeselte a kormány szabadelvű céljait és magatartását s kimondta, hogy a választások egyenjogúsítására, valamint a vallási hitelvetek nem sértő kötelező polgári házasság behozatalára vonatkozó törvények megalkotását szükségesnek tartja. Szapáry határozottan kijelentette őfelségének, hogy tovább maradni nem akar, a többiek valószínűleg maradnak Wekerle elnökle alatt, ki a pénzügyi tárczát is megtartja. Szerdán este Tisza, Bánffy, Széll Bécsbe mentek Wekerlével.

(Budapest, november 11-én délelött 9 órakor.)
Őfelsége tegnap külön-külön hosszabb kihallgatáson fogadta Szapáryt, Tiszát, Széllt, Bánffyt, de még nem határozott. Wekerlélt ma fogadja. Vaszyar s tán Csáky is Bécsbe hivattak. A jelzett kombináció még mind tartja magát. Széll és Bánffy ma jönnek haza, a többiek maradnak.

(Budapest, nov. 11-én este 6 óra 50 perczkor.)
Wekerle a miniszterelnökséget elfogadta, de társai iránt csak azután tesz előterjesztést, ha az illetékes körökkel és egyénekkkel beszél, holnap jön haza.

Háromszékvármegye közig. bizottságának nov. havi üléséből.

Potsa József főispán elnökle alatt tartott ülésben első sorban a havi jelentések tárgyalattak. Tompa Miklós alispán szerint a közigazgatás menete október hóban rendes volt.

A vármegyei tisztikar teljes létszámban volt, szabadságidőt egy tisztviselő sem élvezett.

Egy éves utlevél kiadatott 266 db, 15 napos utazási igazolvány kiadatott 118 db.

A vármegyei pénztár megvizsgálatván, rendben találtatott.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése szerint október hóban volt a gyámoltak és gondnokoltak száma 10,200 személy, ebből felszabadult 11 személy, a hó végével gyámság és gondnokság alatt maradt 10,189 személy.

gekkel találkozunk ez uj órában. Hogy a gyöngébb tudja legyőzni az erősebbet, a kisebb a nagyobb, a személyes helyi érdek az országosat, német Esztergom Budapestet, Arad, Kolozsvár Budapestet.

Mert az utóbbi két város is gyűjteni kezdi a 48-49-iki szabadságharc emléktárgyait. És ez fölöttébb dicséretes, nemes igyekezet. Minden nagyobb környékkel bíró magyar városnak ezt kellene tennie. Nem azért, hogy a mi ez örökké emlékeztetés időből fennmaradt, mindent összegyűjtésnek s összeszedett egy azonos tárgyból egész piramisokat állítsanak. Más a személyes, családi vagy országos ereklyetár. Egy zászló száz darabra tépve, lehet ereklyéje száz családnak. Az országos gyűjteményben elég, ha egy tárgyból egy példány van meg. Ha az ország több vidékének nagyobb központján alakul egy-egy gyűjtő szervezet, a siker nagyobb lenne s az országos gyűjtemény teljesebb lehet, mintha a gyűjtés csak egy központból indul ki.

Hogy akár egy család vagy egyes ember, akár egy város kegyelettel tartson falai között szabadságharcunkból fennmaradt és kétségtelenül hiteles néhány darab emléktárgyat, fegyvert vagy ruhadarabot, esetleg egy kis muzeumot effélékből, a mint hogy ez így is van, ez ellen soha senki kifogást nem tehet. De vajjon ki tartaná helyes választásnak, ha annak idején az alapítók a nemzeti

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárnak volt a bevétele 16841 frt 72 kr, kiadása 13769 frt 36 kr, melyet a bevételből levonva 3072 frt 36 kr készpénz jött át november hóra.

Az ügyforgalmat illetőleg a múlt havi áthozattal iktatóra érkezett 849 ügyszám, ebből elintéztetett 643 ügyszám.

Babarczy Ferencz pénzügyigazgató helyettes jelenti, hogy iktatóra érkezett 3253 drb, elintéztetett 2386 drb.

Egyenes adóban befolyt 49223 frt 81½ kr, míg az előző év hason havában 38211 frt 76 kr és így a folyó évi október havi eredmény 11011 frt 51½ krral kedvezőbb az előző év október havi befizetésénél. Hadmentességi díjban befolyt 2006 frt 30 kr, mely összeg az előző évi október havi 2380 frt 47 krral 374 frt 17 krral kedvezőtlenebb.

Kinevezettek díjtalan gyakornokjelöltékké Török József és Lakatos Kálmán kézdívasárhelyi lakosok, mindkettő a kézdívasárhelyi kir. adóhivatalhoz.

László Géza kir. alügyész jelenti, hogy a kézdívasárhelyi királyi törvényszék, valamint a megye területén levő kir. járásbírói fogházakban október hó utolsó napján le volt tartóztatva 37 elítelt, 15 vizsgálati, összesen 52 egyén. Időközben megfordult 60 egyén Rábelémezési költség kiadatott 121 frt 75 kr. Bűnvádi büntetés beérkezett 81, melyek közül súlyosabb büntetés 5 fordult elé. Törvényszéki boncolás három ízben volt.

Dr. Antal Mihály megyei főorvos jelenti, hogy az általános közegészségügyi állapot kielégítőnek mondható, viszonyitva a múlt havihoz, némi hanyatlás mutatkozott.

A hevenyfertőző kórok közül a vérhas Ozdola községben járványosan uralkodott, a hol a hó folyamata alatt 12 beteg közül meggyógyult 4, meghalt 4, gyógykezelés alatt maradt 4 beteg. Szörványosan előfordult a hasilagyalmaz több községben.

Dr. Székely György közgazdasági előadó soron kívül jelentést tesz a felmerült fontosabb közgazdasági ügyekről.

Örömmel emlékezett meg azon kiválóan fontos és nagy horderejű mozgalomról, melyet már a folyó év július havában a „Háromszéki gazdák szövetezték”-nek igazgatósága megindított, határozottan kimondván, hogy a községi hitelszövetkezetek alakítását programjába felveszi és ő maga, mint anyaintézet, minden községben, hol ennek szükségét látja és alkalmas egyének találhatók, ilyen szövetkezetek létesítését elősegíti.

Azután áttér a közgazdasági előadó a marosvásárhelyi ipar- és kereskedelmi kamara által a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz a székelyföldi vasutálózat kiépítése érdekében felterjesztett emlékiratra. Tudja azt, hogy ez év nyarán ez ügyben enquette-t tartott a miniszter és hogy hasonló ügyeket a megyei vasuti bizottság által szokott tárgyalni, az emlékiratot előterjeszti, hogy e tárgyban elfoglalt álláspontját kinyilatkoztassa.

A kivándorlásra nézve reflektálva, miután az a jelen időszakra szokott megindulni s az elrendelt vesztégar megszüntetése valószínűleg mihamarabb be fog következni, intézkedést kér a kivándorlás megállítására érdekében.

Ilyen intézkedés lenne, hogy a munkakeresés címén kért utlevelek iránti ajánlatok, a bejelentés idejétől számítva, két hónap mulva terjesztessék

nek fel s ez alatt a kérelmező neve közhírré tétetnék, hogy a törvényes alap létezése esetén a netalán érdekeiknek módjában legyen az utlevél kiadása ellen felszólalni

Ez által lehetne a szolgálati viszonyok érdekeit megóvni vagy a kivándorlás által a magán- és közérdeken ejthető sérelmeket elhárítani.

Az utlevélért folyamodókkal a keresk. és földm. miniszterek által, székely munkások alkalmaztatása iránt kibocátandó értesítések közlendők, hogy lehetőleg az ország belsejében nyehessen a munkás foglalkozást.

A közig. bizottság határozata szerint a hitelszövetkezetek létesítése iránt a közgazdasági előadó által szerkesztendő felszólítási alispán ur utján az illetékes egyéneknek megküldendő.

A vasutálózatra vonatkozó emlékirat a közgazdasági előadónak kiadatott tanulmányozás és az állami építészeti hivatal főnökével együttesen szerkesztendő véleményezéssel a vasuti bizottság elé terjesztés végett.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Horn Dávid budapesti lakos kérésére a tórrát-kovácsnai h. é. vasut múltanrendőri bejárását 1892. november hó 13-ik napjára elrendelte Lakatos Aladár miniszteri titkár vezetése alatt. Összejövételre d. e. 9 óra tüzetett ki s a bejárás Kovácsna állomásnál veszi kezdetét.

Iparkamarai közgyűlés.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara Tauszik B. Hugó elnökle alatt e hó 5-én teljes ülést tartott. Az elnöki közlésekből a kamara örömmel vette tudomásul a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter urnak ama kijelentését, miszerint a miniszter ur a maga részéről is kíváncsian tartja, hogy Paradj, Szováta és Korond községekben távirat hivatalkok állítsassanak föl, ez azonban csak egy új távirat-vonalnak Marosvásárhely és Brassó közötti létesítése által történhet meg. Ez idő szerint azonban, mint-hogy e vonal körülbelül 1.8000 forintba kerül, a miniszter ur ez ügyben érdemlegesen nem határozhatott, de a kérdéses vonalat azok közé vettette fel, melyek kiépítendőék lesznek, mihelyt a költségekre a fedezetet megszerezhetik.

A os. és kir. közös hadsereg terménybeli szükségleteinek biztosítása végett tartandó versenytárgyalásokra a kamara részéről megbízottakul Petelei Márton és Schwarcz Zsigmond beltagok választattak meg. A kamara tisztviselői és szolgálja számára nyugdíj szabályzatot készíten, nyugdíj alap javára 10.000 frtot szavazott meg, mely összeget a kamara akként teremti elő, hogy a pénztári fölselegeknek egy részét, minden évben a zárszámadás jóváhagyása után, e célra tökélti. Ezenkívül a kamara a tisztviselői fizetések 8 százalékával járul évenként az alaphoz.

Az 1893-ik évi költségvetést a kamara 7877 frt 93 kr bevételben és 7810 frt kiadásban állapította meg.

Az ügyrend és a szolgálati szabályzat módosítatván, a kamara ez utóbbi szabályzat módosításánál javaslatba hozta, hogy a kamara jegyzője másodtitkári, a kamara írnoke pedig irodatiszti czimmel ruháztassék föl.

Az elnökség előterjesztésére levelező tagokul megválasztattak: Maros-Vásárhelyről Gerék Béla

muzeumot nem a fővárosban, hanem például Brassóban állítják fel? Egyedül azon érvre támaszkodva, hogy legyen valamije Brassónak is?

Ugyanezen érv hangoztatása mellett az akadémiát lehetne Pozsonyba, a nemzeti színházat Temesvárra, az országgyűlést Ujvidékre, a mücsarnokot Debreczenbe helyezni. S így tovább.

Agyafutott okoskodással lehetne alkatmazni a régi gazdák amaz elméletét, hogy jobb, ha szanaszt van a birtok, mert ha a jég elveri egyhelyütt, a többi menten marad. De talán már ma nem szükséges bővebben bizonyíthatni, hogy mi a nagy központ fontossága a nemzetek életében? Német és Olaszországot csak azért lehetne százezrekre ápró darabokra szakadozottságban és megalázó helyzetben tartani, mivel az egység legfőbb és legerősebb kapcsa — a nagy központ — hiányzott mindegyiknél.

Kiszámíthatatlanul szerencsés körülmény, hogy hazánkban van egy oly központja, mely most már nagyságánál fogva is kizár minden versenyt a többi városok részéről. Ez a főváros az egész országé, annak minden egyes lakosa a Kárpátoktól az Adriáig, ezt a magáénak tekintheti, büszke lehet rá, csak úgy, mint maga a budapesti lakos.

Itt kell tehát központosítani mindent, a mi mindnyájunké egyaránt. Mindazt, a mit látni érdemes, tanulságos. Ennélfogva természetesen a szabadságharc emléktárgyainak csarnokát is.

Mert a fődolog mindenben az, hogy a mi országos közintézmény, a mi oly természetű, hogy egyaránt kell kihatnia, mint a nap sugarainak, az ország összes tájaira, a nemzet egész egyetemére: annak a fővárosban a helye, mert csak itt egyedül e helyen teljesítheti e fönnébb jelzett föladatát. Legyen a vidéki városoké mindaz, a minék értéke mivel sem növekednék, ha itt volna a fővárosban; legyenek ott a szorosan helyi érdekű tárgyak. A ránci időszakos szököforrás maradjon Ráncban, a radnai szent szüz maradjon meg Radnának, Hunyadi Mátyás szülőháza Kolozsvárnak. De hogy legsúlyosabb példákkal éljek: mi értelme volna annak, ha például a francziák a nagy Napoleon sirját nem Párisban, de valahol Perpignamban avagy Corsicában építik meg? Hát néhány ember oda is elmenne azt megnézni, de van-e értelmes ember, a millióból, a ki éven át Párisban megfordulva, meg ne tekintené annak legnagyobb nevezetességét, legérdekesebb látványosságát, ha semmi egyébbe nem jut is ideje?

A mi jelentőségénél, vagy méreteinél fogva kiválik a vidékiességet keretől, a mi közérdekű, annak a központban a helye.

Példának okáért az esztergomi bazilika, a primás palotája, udvara most csupán csak Esztergomé; ha pedig az Budapesten volna, akkor az egész országé lenne, és pedig megtízszereződött értékben. A fővárosban ma már egyszer életben

polgármester és Bedőházi János ev. ref. kolle-giumi igazgató; Szászrégenből Gidófalvy István kir. közjegyző; Csikszerezdéből. T. Nagy Imre gazdasági előadó; Kézdi-Vásárhelyről Dobay János rendőrfőkapitány és lapszerkesztő; Sepsi-Szentgyörgyről Málk József leányiskolai igaz-gató és lapszerkesztő; Székelyudvarhelyről Sán-dor Mózes kir. tanfelügyelő és Solymossy Endre tanár; Székelyudvarhelyről Borbély Sámuel ta-nító képezdei igazgató és Gamera Gusztáv báró, a szövő iskola gondnoka.

Végül a kamara s Baross-szobor létesítésére egyelőre 100 frtot szavazott meg a saját pénztá-rából, azonkívül a kerületben széleskörű mozgal-mat indított meg a szobor alap gyarapítása cél-jából.

A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet közgyűlése.

Tisztelt Közgyűlés!

A sok és számos kötelesség teljesítés között legheresebb az, melyet a közbizalom ruház fel valakire és pedig a legtöbb esetben nem is azért, mintha az csakugyan a legnehezebb teendőkkel volna összekötve, hanem azért, mivel a háttérben mindig akadhat olyan, ki a közpályán működőnek minden tétét — a talán megérdemelt elismerés és méltánylás helyett — a folytonos bírálgatás és illetéktelen beavatkozás által kisebbítve, az ügybuzgalmat és munkakedvet az illetőben nem hogy fokozná, sőt ellenkezőleg nagy mértékben csökkenté, mi által az ilyen nemess ügynek nem előbbre való vitelére, hanem hátrányára és leg-több esetben kárára szolgál. Én, midőn a közbi-zalom által reám ruházott kötelességteljesítésnek 3-ik illetve utolsó évéről számolok be, nem aka-rom azt mondani, hogy az én teendőm terhes lett volna, sem pedig azt, hogy kellemetlenségeknem lettem volna kitéve, sőt ellenkezőleg nagy örö-mömmel szolgál, az, hogy olyan ügybuzgó és lel-kiismeretes tisztviselői karnak csekélységem is tagja lehetett.

Tisztelt Közgyűlés! És ha most egy rövid visz-szapillantást teszünk nőegyletünk működésének három évi múltjára, ki fog abból tűnni, hogy azt az áldozatkészséget és jótékonyt minden téren, a hol csak szükség mutatkozott gyakorolni a nélkül, hogy az egylet vagyona rövidítést szen-vedett volna, csakis olyan tenkölt nemess lelkü elnök vezetése, mint özv. Cserey Jánosné ömél-tősága és olyan tapintatos előrelátó tisztviselői kar mellett lehetett elérni. Ebből kifolyólag bátor lesznek a pénztári napló adatai nyomán, mindazon főbb összegeket, melyeket nőegyletünk a három év alatt csakis humánus célokra adományozott, röviden feltüntetni:

1. Házi szegények részére 222 frt, 2. közműve-lődési célra 50 frt, 3. tűzkárosultaknak 41 frt, 4. Vereskeresz-egyletnek 41 frt, 5. inségesekeknek 25 frt, 6. vizkárosultak számára 15 frt, 7. a helybeli tűzoltó-egyletnek 10 frt, 8. Drágos árváinak 10 frt, 9. A menháznak 7 frt. Ez tesz összesen 421 frtot.

Tekintve ezen jelentékeny összeget, a mely csakis fillérekből folyt be — mert a mint tudva van a tagsági díjak az alapvagyánhoz csatoltta-nak — azt hiszem Tisztelt Közgyűlés, hogy az

a legszegényebb ember is megfordul; és mi jobb-e, ha itt meglegli mindazt együtt, a mi a nemzet szellemi, erkölcsi nagyságáról, vagyonosságáról tanuskodik, mintha keresztül-kasul, össze-vissza kellene járni az egész magyar birodalmat, hogy ez elszórt — mondjuk elásott — kincseinket föl-találja?

Az 1848—49-iki szabadságharcra emlékeztető tárgyak gyűjteménye is tehát eminenter a fővá-rosha való.

De mi okból most mindezeket elmondani?

Egyfelől azért, mert mostanság nem egy más kérdésben is előtérbe lép a helyi érdekek kö-vetelőzése a központ jogos, észszerű igényeinek rovására.

Másrészt pedig azért, mert a nemzeti érzületre egyenesen káros hatásának tartanám, ha a sza-badságharchoz emlékek tárlata magán vállallattá törpülne. Legyen e becses emléktár országos intézmény; templom, a hová mint ilyen szent helyre, léphessen be mindenki.

De hiszen mindez oly természetes, világos — minek mindezekért szót vesztegetni?

Vajha ugy lenne... Vajha e felszólalásommal nyílt ajtót törtem volna be!

Vajda János.

egylet a nagy közönség bizalmával nem élt vissza és a befizetett filléreket nevéhez méltó czélokra fordította. S mindezek dacára, tekintve a fent említettek kivül a különböző czélokra történt számos kiadást, az egylet vagyona, mely az át-adás alkalmával 1003 frt 41 krt tett, bele nem értve a négy darab k. t. p. részvényt, most a részvényekkel és két hónap mulva az alaptőké-hez csatolandó fél évi kamattal együtt meg fogja haladni a 2000 frtot.

Miután a pénztári ügyek körébe vágó jelentés-nek alig lehet más feladata, mint visszatekinteni az egylet működéséből lefolyt eredménynek leg-közelebbi múltjára, mérlegelni a jelent, hogy némi alapos következtetést vonhassunk a jövőre, bátor lesznek tehát jelentése met, mely kezdődik 1891. október 17-től vagyis az első fillérestély megkezdésétől, folyó év október hó 30-ig vagyis a közgyűlés napjáig — megtenni az alábbiakban:

I. A múlt évben tartott 6 fillérestély, melyek után befolyt a pénztárnapló és előjegyzék tanusi-tása szerint 207 frt 14 kr.

II. A múlt évi közgyűlés alkalmával jeleztem, hogy 153 tag után beveendő lett volna 183 frt, ebből befolyt 138 frt maradt az idei jelentés tár-gyává 45 frt és még az 1890. évről 2 rendes tag után 5 frt, ebből egy rendes tag befizetett, a más-ik a nőegylet kötelezettségéből kilépett. (D.) A 45 frt hátralékból befizetett még 1891-ben 24 frt, 1892-re maradt hátralék 2 rendes tag után 4 frt, 17 pártoló tag után 17 frt, összesen 21 frt, ebből befizetett 1 rendes tag után 2 frt, 14 pár-toló tag után 14 frt, összesen 16 frt; még van hátralék 1 rendes tag után 2 frt, 3 pártoló tag után 3 frt, összesen 5 frt; 1892-ben 29 rendes tag után beveendő lenne 58 frt, 116 pártoló tag után 116 frt, összesen 174 frt; ebből idáig befolyt 23 rendes tag után 46 frt, 83 pártoló tag után 83 frt, összesen 129 frt és így még beveendő lenne folyó évré 6 rendes tag után 12 frt, 33 p. t. u. 33 frt, összesen 45 frt, ehhez csatolandó az 1891-ről átjött 5 frt hátralék, tesz összesen 50 frtot, mely a jövő évi számadás tárgyát fogja képezni.

III. A folyó év február 20-án tartott kalikó bál-ból befolyt 200 frt 15 kr.

IV. Ehhez járul a 4 drb k. t. p. részvény után kivett osztalék 24 frt, 1. a „Zoltáni Géza” féle 50 frtos alavítvány kamata 6 frt, 2. mélt. Cserey Istvánné n. e. e. kegyes adománya a h. sz. r. 5 frt 3. a fillérestélyben botránsító által adott 1 frt, 4. a múlt évről folyó évré áthozott pénztári egyen-leg 157 frt 69 kr.

A fent említett összegekhez hozzáadva az I. p. a. j. 207 frt 14 kr. A fent említett összegekhez hozzáadva az II. p. a. j. 129 frt és a múlt évről befolyt hátralékot 42 frt, az összes bevétel 771 frt 98 kr.

Ezzel szemben áll a szenvedőleges vagyon, vagyis a kiadások, azonban itt legyen szabad je-leznem azt, hogy az aprólékosabb kiadásokat csoportosítva fogom előterjeszteni és pedig ezt azért teszem, hogy igen hosszasan ne fáraszon a nagyon tisztelt Közgyűlés figyelmét. A kiadásra vonatkozó tételek pedig a következők:

1. A zenészeknek fillérestélyen és bálon való közreműködésükért 72 frt, 2. világlátást 25 frt 24 kr, 3. házi szegényeknek 104 frt 30 kr, 4. tűz-károsultaknak 10 frt, 5. postadíj és irodai költség 18 frt 47 kr, 6. nyomtatványokért 36 frt 60 kr, 7. tagsági díj és bál bevételéből takarékbba tétetett 150 frt, 8. jutalomkönyvekre 6 frt, 9. Vereskereszt egyleti díj 10 frt, 10. nőegyleti küldönczök és ta-remtakarításért 43 frt 50 kr, 11. különböző szá-malékért 113 frt 16 kr, összesen 589 frt 27 kr. Ezen kiadást levítve a bevételből marad pénztáron 182 frt 71 kr.

Tisztelt Közgyűlés! Ezeknek tudomása vétele után van szerencsém egyletünk jelenlegi vagyoni állását kimutatni az alábbiakban:

I. Pénztáron van 182 frt 71 kr, II. a kisegítő takarékpénztárban levő alaptőke a befett tagsági díjakkal és a múlt évi július elsőtől folyó év jú-lius elsejéig eső kamatokkal együtt 1610 frt 63 kr, III. a 4 drb k. t. p. részvény 204 frt, a „Zol-táni Géza”-féle alapítvány 50 frt, összesen 2047 frt 34 kr.

Tisztelt Közgyűlés! Jelentésem nyomán elju-tottam oda, a midőn nemcsak ennek lett vége, hanem az én működésemet is, és mint kinek hajója visszakerült ismét oda, a hornan ezeltől 3 évvel elindult, nem tehetek kedvezőbb kötelesség-teljesítést, mint azt, hogy forró hálámat és köszö-netemet fejezzem ki első sorban a tisztelt köz-gyűlés minden tagjának, kik bizalmukkal meg-tiszteltek és másodsorban az általam nagyra-be-csült tisztviselői társaimnak, kik szívesek voltak jóakaratu tanácsaikkal és utasításaikkal mindig segítségemre lenni. Maradtam illő tisztelettel.

Kelt Kézdi-Vásárhelyt, 1892. október 30-án.

Kiss Károlyné,
volt nőegyleti pénztáros.

Különfélék.

— Időjárásunk télire vált. Csütörtökön éjjel jó vastag hó esett, mely azonban gyorsan el is ol-vadt a sikon, de a hegyeken erősen tartja magát. Ennek dacára a hőmérséklet éjjel sem száll a fagypontra.

— A marosvásárhelyi ipariskola megnyitása. A marosvásárhelyi építő- és agyagipari tanfolyam-mal kapcsolatos állami fa- és fémipariskola 1892. évi november hó 16 án szerdán délelőtt 10 órákor ünnepélyesen megnyitattik. Az ünnepélyes me-gnyitás a „Székelyföldi iparmuzeum” új épületének dísztermében következőleg megy vége: 1. A „Himnusz” éneklé a helybeli polgári egylet dal-köre. 2. Kovács Ferencz apátlébános ur, mint az iskola szervező bizottságának elnöke, üdvözlé a nagym. kereskedelemügyi miniszter ur képvisele-tében megjelent kir. iparfelügyelőt, valamint a hatóságok és testületek képviselőit. 3. Sztényi József kir. iparfelügyelő ur megnyitó beszéde. 4. Ajtay Gyula ur, mint polgármester-helyettes, a város, 5. Tauszik B. Hugó, ker. és iparkamarai elnök ur a kereskedelmi és iparkamara, 6. Szabó István, keresk. és iparkamarai alelnök ur, mint a polgári egylet elnöke, az iparosság nevében mond üdvözlő beszédet. 7. Schwartz Jakab igazgató be-mutatja az iskola tanári karát. 8. A polgári iskola dalköre éneklé a „Szózatot.” Az ünnepély végez-tével: az iskola helyiségeinek megtekintése. — Marosvásárhelyt, 1892. november 4 én. A szer-vező-bizottság.

— A közönség érdekében közhírre tesszük, hogy a pengőpénzláb alapján kivetett ezüst pénzek, még csak 1892-iki december 31-ig lesznek teljes név-értékükben beválta. Ezen idő után a szóban levő ezüstpénzek a forgalomból teljesen kivonattak s azokért csakis az ezüstérték lesz megtérítve, mely pedig az ezüst piaci árának tetemes csökkenése folytán a névértékénél mintegy 30 százalékkal cse-kélyebb. A pengőpénzláb szerint kivetett osztrák ezüst érmek 1892. december 31-ig a következő-képen váltattak be: 1 egész korona-tallér 2 frt 30 kr. 1 fél korona-tallér 1 frt 12 kr. 1 negyed ko-rona-tallér 55 kr. 1 species-tallér (2 frt p. p.) 2 frt 10 kr. 1 forint p. p. 1 frt 05 kr. 1 régi huszas p. p. 34 kr. 1 új huszas (Ferencz József huszas) 34 kr. 1 tizes p. p. 17 kr. 1 ötös p. p. 08 kr. 1892. de-cember 31-ike után a veszteség ezen érmeknél a mai ezüstáraknak megfelelőleg: darabonként kb. 65 kr, darabonként kb. 30 kr, darabonként kb. 15 kr, darabonként kb. 60 kr, darabonként kb. 30 kr, darabonként kb. 10 kr, darabonként kb. 10 kr, darabonként kb. 5 kr, darabonként kb. 2 kr. Átlukasztott vagy sérült érmek nem váltattak be a fenti áron; azokért csak az ezüst-érték térítettik meg. Ezen ezüst pénzek a kézdívásár-helyi takarékpénztárban is beváltnak.

— A székelyföldi iparmuzeum új díszes csarnoka Maros-Vásárhelyt elköszülvén, a muzeumi tár-gyak az ideiglenes helyiségből oda át is szállít-tattak. Az iparmuzeum új csarnoka a tél folya-mán fog egészen új ter- szerint berendeztetni s egyidejűleg újabb gyűjteményi tárgyakkal, va-lamint az állandó székely-háziipari kiállítással ki-egészíthetni. A megnyitás az 1893-ik év tavaszán fog megtörténni.

— Vasuti szerencsétlenség. Közelebb múlt vasár-nap, midőn a délutáni vonat Hosszrafaluból Bras-sóba ment, Derestye között a főútcán egy átjáró-nál elütött egy emberrel rakott szekeret, mely porrá tört. Egy öbelsi kis gyerek szörnyet halt, egy másik nagyobbacska, kit a vonat alól, kavics és szekér roncsok közül, nagy bajjal kapartak ki, súlyosan megsérült, aligha életben marad.

— A differitisz. A differitisz-járvány immár nem kimél meg egy vidéket sem. És rettenetes, kö-nyörtelen útjában már nem elégszik meg rendes áldozataival: a gyermekekkel, legújában Eger-ben a felnőtt emberek között is pusztít. Az Eger-ben állomásozó katonaságnál három katona halt meg differitiszben. — Makóról írják, hogy ottan a differitisz-járvány emelkedése miatt az iskolá-kat bezárták. — Aradról írják, hogy ott a differi-tisz járvány még mindig emelkedőben van. A jár-vány Aradmegyében is rohamosan terjed, a minek egyik lényeges oka az, hogy az oláh köznép az orvosok utasításait figyelembe sem veszi, sőt az eseteket egymás előtt is gondosan eltitkolják. Aradon legújában a bárányhimlő és vörheny-járvány pusztít nagy mértékben.

— Stefania özvegy trónörökösné győzelme. Stefania özvegy trónörökösné, ki jelenleg Welsben tartó-z-kodik mint Mária Valéria főhercegnő vendége, a napokban meglátogatta az ott állomásozó tizen-ötödik dragonyosezred lawn-tennis-játszó helyét. Az özvegy trónörökösné, ki kitűnő lawn-tennis-játszó, maga is részt vett a játékok és partneré-vel, Urbán századossal tizenkét játszmában hat-szor győzött ellenfelei, Ferencz Szalvátor főher-czeg és gróf Heussenstamm százados fölött.

— A rágalmazott Magyarország. A nápolyi Róma cz. lap a minap egy hümei levelet közölt, mely-ben Barich horvát képviselőnek több magyar-ellenes nyilatkozata volt olvasható. A többi közt

